

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Det Danske Fiir-Kløver eller Danskheden partisk betragtet

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Det Danske Fiir-Kløver eller Danskheden partisk betragtet", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Aarhus Universitet, Kulturvidenskab, s. II. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1836_563-txt-shoot-idm184.pdf (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Fortale.

- 1 Med Ørnen i Følge,
Som skabt anden Gang,
Opdukker af Bølge,
Den græsgrønne Vang!

Volas Spaadom .

Naar jeg nu selv kalder min *Forkiærlighed* for alt ægte *Dansk "partisk"*, da er det hverken for Løiers Skyld eller fordi jeg finder mig overbeviist om at denne min noksom lastede Forkærlighed virkelig er overdreven; men ene fordi Alderen tager paa mig, ligesom paa andre Mennesker, saa jeg bliver daglig mere koldsindig og finder det altsaa lettere end før at være *billig*, og finder det gavnligt for Ingen, men meget skadeligt for Skribenten selv, at ville føre sine *Følelser* til Bogs og bevise deres Rigtighed med en *Tanke-Streg*, som, hvad den end for ham selv kan have at *betyde*, dog kun støder de fleste Læsere. En Undtagelse synes det vel at maatte være, naar Skriverens Forkiærlighed netop er faldet paa hans Læsere, og hvis jeg, som *Tydsck* eller *Engelsk* eller *Norsk* Skribent fandt mig indtaget af mine Læseres *hele* Natur, hvad dog efter mine Tanker vilde være stor "*partiskhed*", maatte jeg vel endog, for vel at fare, vogte mig for det stødende Udtryk; men nu er den eneste Feil, jeg har fundet hos de *Danske* som et *Folk* ivbetragtet, netop en *vis Forkiærlighed* for det *Fremmede* til *daglig Brug*, kien delig nok lige fra den Dag, da "*Stærk-Odder* slog Krøller paa Næ sen" ved *Inges* Taffel, og stor nok til at jeg, som er forelsket i det *Danske*, maa kalde det *Partiskhed*, hvad jeg dog naturligviis ikke tør uden at give min egen Forkiærlighed samme Navn. Vist nok er dette ogsaa en *Uartighed*, men hvad skal jeg arme Menneske gjøre, som ikke kan blive min *Forkiærlighed* for *Dansken* kvit, er nødt til at gjøre alle mine Kiærligheds-Erklæringer skriftlig, da Fruen hidtil har frabedt sig ethvert *Stævne-Møde*, og lang Erfaring har lært mig, det er i det Høieste kun paa *Vers* hun taaler at løftes til Skyerne med *Penne-Fier*, men anseer al Roes i *Brev-Stiil* om ikke for *Skrømteri*, saa dog for *Beviis* paa en urimelig *partiskhed*, hun er alt for beskeden til at ville og alt for klog paa sine egne Feil og Mangler til at kunne tilegne sig. Vil Man derfor kalde det et fortvivlet Indfald af en Elsker, kun tilgiveligt hos en Poet, selv at kalde sin Kiærlighed *partisk*, da har jeg Intet derimod; thi skiøndt jeg vel er blevet for gammel til enten ret at kunne regnes til de fortvivlede Elskere eller nyde synderlig godt af den "*Poetiske Frihed*", saa ligger der dog udentviivl noget Sandt til Grund. Ja, naar jeg imellem koldsindig betragter mig selv og hele mit, som det synes, ulykkelige Frieri, da fatter jeg virkelig en stærk Mistanke om min egen *Danskhed*, saa hvis *Frem-Tidens* Bog-Orme give sig Stunder til ret at anatomere mig og gider smagt paa alle mine Ingredienser, vil de uden Tvivl, trods mine alenlange Slægt-Registre, fortælle publikum, at han var pokker *ingen Dansker*, men i det Høieste en taalelig *fordansket Angel-Sachser*.

See, det klinger maaskee ogsaa fortvivlet, men jeg vkan virkelig ikke selv forklare mig min aabenbar *udanske Forkiærlighed* for *Dansken*, baade hellig og søgn, uden af en fremmed Oprindelse, og dog er det saa længe siden, de *Fremmede* havde den Syge, at jeg maa gaae tilbage til ham, der skrev "*Bjovulfs-Drapen*" for mellem dem at finde Medhold, og hvor fortvivlet det end klinger, kunde det dog give mig et Glimt af Haab, for saavidt det dog var mueligt, at den *Danske* Forkiærlighed for *det Fremmede*, der aabenbar engang maa have faldet paa *Angel-Sachse ren*, faldt *derpaa* igjen, og maatte da nødvendig komme den taalelig *fordanskede* *Angel-Sachser* tilgode.

Det er imidlertid, efter min historiske Kundskab, en ligesaa indviklet Sag med *Angel-Sachserens*, som med mit Forhold til *Danskheden*; thi, sandt at sige, seer det ligest ud til, at *Angel-Sachseren* var en gammel poetisk Elsker, som *Danmark* omsider blev kied ad og ønskede lykkelig Reise til *England*, og det vilde ikke være mig det bedste Varsel, især, da der virkelig findes noget Tilsvarende i mit *Levnets-Løb*, saa jeg er somme Tider nær ved at ærgre mig over den historiske Vidskab, der kun synes at gjøre Folk kloge paa deres egen Ulykke og beskiamme deres Klager over Skæbnen. Som en trofast Elsker skal det imidlertid trøste mig, at den samme Vidskab, langt fra at spaae *Dansken* ilde, meget mere lærer mig, at "*Lykken*" aabenbar bestandig har viist den en Gunst, der aldeles svarer til min Forkiærlighed, altsaa, har været ligesaa *partisk* for *Dansken*, uden at jeg kan blive nidkiær derover, da "*Lykken*" er af de Himmelske, der uden Vederlag gjør Lykke paa Jorden. Paa en Maade har jeg altsaa dog *Lykken* og det ret egenlig *Danmarks Lykke* med mig, hvad ikke kan andet end aabne mig behagelige Udsigter for *Frem-Tividen*, da det, efter min historiske Regne-Maade, umuelig kan feile, at min *Partiskhed* for *Dansken*, som *Lykken* aabenbar deler, jo, selv *imod Danmarks* Villie for Øieblikket, maatte, ved et *Lykke-Træf*, komme *Dansken* tilgode, og dette *Lykke-Træf* er, om jeg seer ret, ligesaa gammelt, som *Angel-Sachsernes* Udvandring; thi *Jyden* i det Hele er aabenbar ligesaalidt som jeg, *oprindelig* *Dansk*, men en endnu kun meget maadelig *fordansket Angel-Sachser*, altsaa ret egenlig en gammel, trofast Elsker af *Dansken*, hvem Fruen for længe siden har tilgivet hans kiendelige *Partiskhed* for Alt hvad hendes er og tilladt ham at betragte det som sit Eget. See, det var en Lykke for

Danmark og kanskee for mig med, thi *Jyden* og jeg er lige langt fra at være forelskede enten i *Tydsken* eller i noget andet *Fremmed* end i *Dansken*, som vi, med Fruens gunstige Tilladelse fra Ungdoms-Aarene, kalde vort Eget, saavelsom hendes, og her klarer det sig da, at vel er vi for gamle til at kaldes fortvivlede Elskere, men dog for unge til ligegyldige at lade os stikke ud enten af *Tydsken* eller af *Franskmanden* eller selv af *Engelsk-Manden*: vor egen fortvivlede Halv-Broder, end sige da af den *Latinske Død-Bider*, som nu ikke kan gjøre Andet end "bare *Stile*" og hvis store Bedrifter i gamle Dage vare ligesaa mange store Misgjerninger.

Dog, hermed Nok om *Partiskheden* for alt ægte *Dansk*, der ingenlunde er saa stor, at den gjør mig blind for det Gode derudenfor, da jeg tvertimod ogsaa elsker den *Danske Upartiskhed*, naar den blot ikke gaaer saavidt at sætte noget *Fremmed*, af hvad Navn nævnes kan, *borgerlig* talt, over det mageløse *Danske Fiir-Kløver: Konge og Folk, Fædrene-Land og Moders-Maal*, og fordi Historien lærer mig, at saavidt er *Danskens Partiskhed* for det Fremmede vi vel stund dum *tilsyneladende*, men i *Grunden* dog *aldrig* gaaet, derfor kan jeg vel i *Støde-Tal* ligne en fortvivlet Elsker, men finder dog min Forkjærlighed saa vel grundet, at troede jeg ikke, der var en Kiertel ved alt Kiød og en Lyde selv ved vore bedste Følelser, da vilde jeg *ikke* kalde den *Partiskhed*, uden af en vis Artighed mod Fremmede, især Historie-Skriveren, der kræver en lignende Artighed af dem, nødvendig maa beflicte sig paa.

Naar jeg derfor i de følgende Blade gjør mine Lands-Mænd opmærksomme paa dette *Fiir-Kløvers* Deilighed og den medfølgende *Lykke*, da tvivler jeg intet Øieblik paa deres hjertelige Bifald; men vel finder jeg det lidt fortvivlet under nærværende Omstændigheder at "*skrive*" om, *hvad* der, efter min Tanke-Gang, maa *gjøres*, for at den sjeldne og fine Blomst, langt fra at henvisne, kan stærkes og sætte *Hoved* til *Markens Ære*. I denne Henseende veed jeg nemlig, at min Tanke-Gang er saa forskiellig fra den, der *sidst* herskede og tildeels alt længe herskede herinde, at jeg neppe skulde havt Mod til at udvikle eller dog Glimt af *Haab* om at møde den, dersom ikke min historiske Fortrolighed med "*Tidens Tegn*" viiste mig, at alle Mærker maatte slaae fejl, om ikke med Oprettelsen af det *Folkelige Stats-Raad Bladet* havde vendt sig i *Danmarks Historie*, saa herefter vil min *borgerlige* Tanke-Gang ingenlunde findes fremmed paa *Marken*, men efterhaanden blive den herskende, vist nok *ikke* fordi den er *min*, men fordi den er *Folkets*, der kun hos mig paa en Maade kom for tidlig. Paa en Maade, siger jeg, thi jeg er alt for gammel en Beundrer af *Forsynets Styrelse*, til at tænke, at nogen Ting i *Grunden* kommer enten for tidlig eller for seent, og jeg kiender Nok til *Menneske-Naturens Love*, for at vide, det hører til dem, at der indtræder aldrig noget *nytt* i *Hoved-Folkenes Hverdags-Liv* uden forud at have meldt sig poetisk, kiender ogsaa Nok til *Danmarks poetiske Literatur* for at vide, jeg er langt fra at være den *Eneste*, der meldte, at hele *Livet* snart vilde gestalte sig efter den herlige *Fir-Dobbelthed* af *Konge og Folk, Fædrene-Land og Moders-Maal*. *Hvad* jeg var ene om, det var *kun* mine særegne *Mis-Greb*, deels med at ville *udrette* ved *Pennen* hvad der hører en anderledes Pen og gode Munde til, og deels med at sammenblande min *kirkelige, videnskabelige og borgerlige* Tanke-Gang til en stor Urimelighed, der havde ondt nok ved at findes *poetisk taalelig* og kunde umuelig finde borgerligt Medhold. Efterhaanden har jeg imidlertid lært, i det Mindste som Tænker og Skribent, at tage *Verden, som den er*, og lade Hver beholde Sit, saa jeg er tem melig vis paa, Man skal i disse Blade *ikke spore Partiskhed* for nogen *Verdens Ting*, undtagen, som sagt, for *Danskheden* paa sin rette Hylde, i sit eget Hjem, hvor den unægtelig har Ret til at herske. Maatte det derfor kun lykkes mig, saa jævnt og klart, som jeg ønsker, eller dog som der behøves, at udtrykke mine Tanker om *Rigets Tarv* for Øieblikket, da frygter jeg slet ikke for, de jo vilde møde venlig Modtagelse og behørig drøftede findes værd at benytte; men hvorvidt det allerede *denne Gang* vil lykkes mig, derom er jeg *Halv-Dansker* efter megen i mine egne Øine spildt Umage endnu saa tvivlraadig, at ansaae jeg det ikke for min *Borger-Pligt*, med *Pennen*, som mit eneste Middel, at gjøre mit Bedste for det elskede *Fædrene-Land*, skulde vist ingen *Skrive-Kløde*, der hos mig har Afledninger Nok, bevæge mig til at uleilige min *Censor* med min *Overvættets Danskhed*.